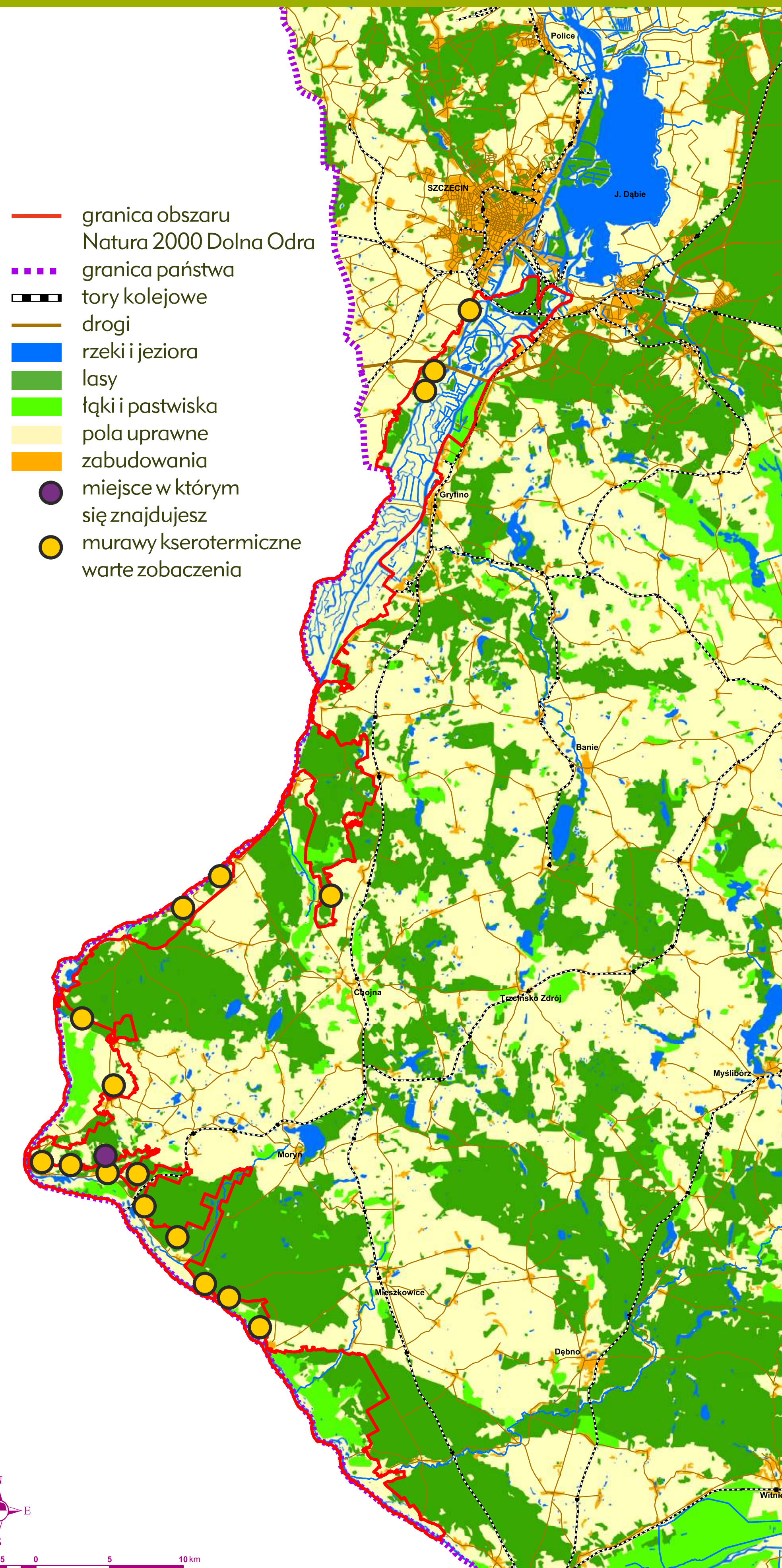

MURAWY CIEPŁOLUBNE

Obszar siedliskowy sieci **Natura 2000 Dolna Odra** został powołany w celu ochrony blisko 90 kilometrowego, naturalizującego się od kilku dziesięcioleci odcinka doliny Odry między Kostrzynem a Szczecinem. Obejmuje **rozległe tereny zalewowe ze starorzeczami, płatami łągów, szuwarów, torfowisk, łąk i wydm**. Ponadto specyficzny, ciepły klimat doliny Odry, niewielka ilość opadów i dużo dni słonecznych w roku sprzyjają istnieniu licznych płatów muraw ciepłolubnych.

Murawy kserotermiczne oraz **ciepłolubne murawy napiaskowe** to jedne z najcenniejszych i najbardziej zagrożonych wyginięciem typów nieleśnych ekosystemów w Europie. Przystosowane są do siedlisk silnie nasłonecznionych a co za tym idzie: mocno nagrzanym i wysuszonym (wyraz kserotermiczne pochodzi od greckich słów *kseros* – **suchy** i *thermos* – **ciepły**). Takie warunki panują głównie na nieleśnych zboczach o wystawie południowej i zachodniej, gdzie temperatura podłoża może dochodzić nawet do 70° C. Ponadto podłoże na którym murawy się wykształcają są zasobne w **węglan wapnia**.

Murawy okolic Starej Rudnicy jeszcze w latach 70-tych uważane były za jedno z największych i najbogatszych gatunkowo skupisk roślinności kserotermicznej w regionie. Niestety zalesienia gruntów rolnych o niskim znaczeniu ekonomicznym, jakim były murawy kserotermiczne w ciągu ostatnich dekad spowodowały drastyczny spadek powierzchni tego siedliska. Do dzisiaj zachowały się tu jedynie nieliczne płaty dobrze zachowanych muraw ciepłolubnych oraz stanowiska rzadkich gatunków, które znalazły sobie miejsca w runie luźniejszych płatów monokultur sosnowych oraz na ich obrzeżach.

Należą do nich m.in.: **ostnica włosowata** i **kostrzewa piaskowa** - rzadko spotykane trawy o wąskich, twardych i ościstych liściach; **turzyca delikatna** – drobna i niepozorna lecz bardzo rzadka roślina, **pajęcznica liliowata** – jedna z najpiękniejszych a zarazem najrzadszych roślin muraw, ponadto **aster ożota**, **zagorzałek żółty**, **lepnica wąskopłatkowa** i wiele innych.

Murawy są tzw. **siedliskami półnaturalnymi**, czyli związanymi ze specyficznym gospodarowaniem przez człowieka, głównie **wypasem zwierząt, koszeniem i okazjonalnym wypalaniem**. Takie użytkowanie skutecznie hamuje sukcesję naturalną czyli proces wkraczania gatunków krzewiastych i drzewiastych, a co za tym idzie stopniowej przemiany terenów otwartych w zarośla i lasy.

Istotnym problemem dla roślin związanych z murawami ciepłolubnymi jest fragmentacja siedliska. Murawy w Starej Rudnicy są najczęściej małe, powierzchnia najmniejszych płatów wynosi jedynie kilkaset metrów kwadratowych. Co więcej, poszczególne płaty są od siebie oddalone, nawet o kilka kilometrów, a teren między nimi jest zazwyczaj pokryty lasem. W efekcie prawdopodobieństwo, że np. pająk gryziel lub nasiona ostnicy przemieszczą się z jednej murawy na drugą jest bardzo niewielkie. W wyniku takiego rozmieszczenia poszczególnych płatów muraw, populacje występujących na nich roślin i zwierząt są narażone na wyginięcie, ponieważ mają słabą łączność z innymi populacjami, a są na tyle nieliczne, że pula genowa nie jest wystarczająco zróżnicowana by zapewnić ich stabilne funkcjonowanie w dłuższej perspektywie czasowej. Z tego względu **fragmentacja siedliska i izolacja poszczególnych muraw jest poważnym problemem**.

Ostnica włosowata (*Stipa capillata*)

Goździk kartuzek (*Dianthus carthusianorum*)

Kocanki piaskowe (*Helichrysum arenarium*)

